

TEISĖJŲ ETIKOS IR DRAUSMĖS KOMISIJA

S P R E N D I M A S

ATSISAKYTI IŠKELTI DRAUSMĖS BYLĄ TEISĖJAI V. B.

2019 m. sausio 14 d. Nr. 18 P-
Vilnius

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, dalyvaujant Aurelijui Gutauskui (pirmininkas), Jolantai Čepukėnienei Gintautui Būgai (pranešėjas), Jurgitai Paužaitėi – Kulvinskienei.

sekretoriaujant Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyriaus vyriausiajai specialistei Jovitai Ramanauskienei,

Nacionalinės teismų administracijos patalpose išnagrinėjusi teikimą dėl drausmės bylos iškelimo Klaipėdos miesto teismo rūmų teisėjai V. B.,

n u s t a t ė :

Pareiškėjas A. Ž. kreipėsi į Teisėjų etikos ir drausmės komisiją su skundu, prašydamas įvertinti teisėjos V. elgesį.

Teikime pareiškėjas nurodė, kad Klaipėdos miesto teismo rūmuose yra nagrinėjama D. V., kaltinamo dėl jo nežymaus sveikatos sutrikdymo, baudžiamoji byla.. Taip pat pareiškėjas pateikė žemiau išvardintas aplinkybes. 2017 m. lapkričio 20 d. pareiškėją, važiuojantį dviračiu, partrenkė D. V. sugyventinė D. B.(dabartinės pavardė B.). Pareiškėjo teigimu, D. B. jį apšaukė, iškoliojo ir apstumdė, taip pat grasino savo darbovieta. Pareiškėjui pasiūlius iškviesti policiją, D. B. iš įvykio vietos pasišalino, už tai buvo nubausta 725 eurų bauda. Taip pat nurodė, kad apie įvykį D.B. () pranešė ne policijai, o sugyventiniui D. V. Šis, pareiškėjui belaukiant iškviestos policijos eismo įvykio vietoje, atvykęs sumušė A. Ž., visi smūgiai buvo padaryti į galvą. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad ikiteisminis tyrimas buvo atliekamas Klaipėdos VPK (Gargždai), jį kuravo Tauragės prokuratūra, nes D. B. (B) dirba Klaipėdos prokuratūroje prokuroro padėjėja. Baigus tyrimą byla buvo perduota nagrinėjimui Klaipėdos miesto teismo rūmams. Pirmasis posėdis buvo paskirtas 2018 m. liepos 26 d. 9 val. 00 min. Teisėja V. B. į posėdį vėlavo apie 15 min., nors posėdžio sekretorė posėdžio salėje buvo jau prieš 9 val., o teismo posėdį laiku neatvyko ir teisiamasis D. V., kuris atvyko apie 9 val. 30 min ir pranešė, kad jam nurodytas toks posėdžio laikas. Posėdis atidėtas 2018 m. spalio 3 d. Kaip teigia pareiškėjas, šio teismo posėdžio metu teisėja V. B.su pareiškėjo atstovu advokatu D. L. elgėsi grubiai, neleido jam užduoti klausimų, sakydama „ aš žinau, ką norite pasakyti“, į kurią advokatas atsakė - „jei Jūs geriau žinote, ko aš noriu paklausti, na ką, Jūs čia vadovaujat“. Taip pat teisėja uždavė klausimą pareiškėjui: „kodėl toks stambus vyras netrenkei jam atgal“. Taip pat pareiškėjas nurodo, kad D. V. savo kaltę pilnai pripažino ir priverstas teismo beveik atsiprašė jo posėdžio pabaigoje. Dėl tos priežasties atvykę liudytojai nebuvo apklausti, o išleisti namo. Teisėja pranešė, kad 2018 m. spalio 30 d. bus skelbiamas nuosprendis. 2018 m. spalio 22 d. D. V. sutikęs pareiškėją gatvėje eilinį kartą pasijuokė sakydamas „na, ką tu man padarysi? Mano Daiva yra teisėjos draugė. Smagiai 30 dieną pasijuoksime. Be to, pareiškėjas nurodė, kad iš jo kaimynės užuominų suprato, kad D. V. galimai žinoma apie būsimo teismo sprendimo turinį. Taip pat pareiškėjas nurodo, kad

socialiniame tinkle „Facebook“ pamatė D. B. () drauguose pas teisėją V. B. Taip pat draugų sąrašė pas V. B. buvo ir D. B. (B). Šios aplinkybės yra konstatuotos antstolio V. D. faktinių aplinkybių konstatavimo protokole. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad spalio 30 d. teisėja V. B. žodine nutartimi bylos nagrinėjimą atnaujino, nes nutarė pakviesti liudytojus, tame tarpe ir D. V. sugyventinę D. B. (B). Pareiškėjas nurodo, kad 2018 m. lapkričio 5 d. teismui pateikė prašymą dėl teisėjos V. B. nušalinimo, prašymą teismui dėl teisėjos V. B. nušalinimo ir bylos perdavimo tolimesniam nagrinėjimui Tauragės teismui pateikė ir Tauragės prokuroras, tačiau teisėja nuo bylos nagrinėjimo nenusišalino, o bylos nagrinėjimas atidėtas 2018 m. gruodžio 6 d. Pareiškėjo nuomone, bylos nagrinėjimas atidėtas siekiant duoti teisiamojo atstovui paruošti dokumentus dėl laidavimo tuo siekiant išvengti didesnės bausmės. Šiuos veiksmus pareiškėjas nurodo kaip bylos vilkinimą.

Pareiškėjas prašo įvertinti teisėjos V. B. elgesį šiais aspektais: dėl neetiško teisėjos V. B. elgesio posėdžių metu, bylos vilkinimo ir šališkumo.

Teisėja V. B. pateikė Komisijai rašytinius paaiškinimus, Komisijos posėdyje nedalyvavo.

Paaškinime teisėja V. B. nurodė, kad A. Ž. pranešime nurodytos aplinkybės visiškai neatitinka tikrovės ir yra tik deklaratyvūs jo teiginiai. Paaškinio, kad dirbdama teisėja penkioliktus metus nei vienoje nagrinėjamoje byloje niekada nevykdė jokio neleistino veiksmo nei su vienu iš byloje dalyvaujančių asmenų, yra išsikėlusį aukštus sąžiningumo ir profesionalumo reikalavimus, kurių visada laikosi. Teisėja nurodo, kad ir nagrinėdama šią baudžiamąją bylą nepatyrė jokios neteisėtos pašalinės įtakos nei iš vieno byloje dalyvaujančio asmens, kuri būtų galėjusi turėti įtakos bylos nagrinėjimui ir nuosprendžio priėmimui. Teisėja paaškinio, kad ši baudžiamoji byla buvo pradėta nagrinėti 2018 m. rugpjūčio 28 d. (skirtingai, nei nurodo A. Ž.). Posėdis pradėtas 9.10 val., kadangi posėdžių sekretorė 9.00 val., paskambinusi iš salės pranešė, kad neatvyko kaltinamasis ir jo gynėjas. Teisėja, būdama savo kabinete, bandė susisiekti telefonu su kaltinamojo D. V. advokatu, tačiau prisiskambinti nepavyko. Todėl, atėjusi į salę 9.10 val., atsiprašė proceso dalyvių, kad vėluojama pradėti posėdį ir nurodė aplinkybes, dėl ko vėluojama. Šiame posėdyje buvo pareikštas nušalinimas prokurorei. Teisėja nurodo, kad prašymą tenkino ir nutartimi nušalino prokurore. Daugiau jokių nušalinimų reiškiami nebuvo. Taip pat teisėja paaškina, kad 2018 m. spalio 3 d. teisiamajame posėdyje byla išnagrinėta sutrumpinto įrodymų tyrimo tvarka. Teisėja išėjusi priimti nuosprendžio, kuris turėjo būti skelbiamas 2018 m. spalio 30 d. Tačiau teisėja priėmė sprendimą atnaujinti įrodymų tyrimą šioje baudžiamajoje byloje ir nutarė kviesiti į posėdį liudytojus, kad patikrintų aplinkybes, kurias nurodė kaltinamojo advokatas baigiamųjų kalbų metu, t.y. jau baigus įrodymų tyrimą. Įstatyme, t.y. LR BPK 295 str., tokia nuostata numatyta, šiuo atveju, kaip nurodo teisėja, ir pasinaudojo. Teisėja nurodo, kad tik po tyrimo atnaujinimo 2018 m. lapkričio 5 d. per teismo Dokumentų priėmimo skyrių buvo pateiktas nukentėjusiojo A. Ž. prašymas teismo pirmininkui nušalinti teisėją nuo bylos nagrinėjimo. Analogišką prašymą pateikė ir prokuroras. Žinia, kad tokius prašymus nagrinėja pats bylą nagrinėjantis teisėjas, todėl 2018 m. lapkričio 27 d. nutartimi, išklausiusi proceso dalyvių nuomonės dėl pareikštų prašymų, teisėja nenusišalino nuo bylos nagrinėjimo, nesant jokių įstatyme numatytų pagrindų. Dėl draugystės su D. B. (B) teisėja nurodo, kad iš tikrųjų su D. B. (B.) 1999-2004 metais siejo darbiniai klausimai, kadangi tuo laikotarpiu teisėja dirbo Klaipėdos apylinkės prokuratūroje prokurore, o ji buvo raštinės specialistė. Išėjus 2004 m. dirbti teisėja, jokių ryšių su šiuo asmeniu nebepalaikė ir kaip pareiškė proceso dalyviams posėdžio metu – jos sutikus nebuvo, o jai atvykus liudyti – net nepažino. Teisėja išreiškė nuomonę, kad draugystė socialiniuose tinkluose negali būti prilyginama draugystei realioje. Tuo labiau, kad jokių susirašinėjimų, jokių komentarų tarp jų nėra ir negalėjo būti –nes visiškai nebendravo nei virtualiam, nei realiam pasaulyje. Apie teisėjos apribojimus matyti profilį socialiniame tinkle Facebook gali paaškinti tai, kad jos draugai pastaruoju metu pradėjo gauti neva nuo teisėjos įvairaus pobūdžio prašymus, todėl, supratusi, kad yra įsibrauta į

jos profilį, pakeitė slaptažodį bei apribojo asmenis, galinčius teisėją matyti. Dėl galimai neetiško teisėjos elgesio posėdžių metu teisėja nurodė, kad A. Ž. teigia, kad užduodama jam klausimą – kodėl, būdamas toks stambus, netrenki jam atgal, pasielgė neetiškai. Dėl šio jo teiginio paaiškino, kad posėdžio garso įrašė girdėti, kaip pats A. Žiemelaitis parodė, kad jei būtų trenkęs, D. V. nebebūtų atsikėlęs. Tuomet jo teisėja ir paklausė „tai ko netrenkėt, būdamas toks stambus, ko nesigynėt“. Taip pat paaiškina, kad nukentėjusiojo advokatas teisiamąjį posėdžio metu kaltinamajam bandė uždavinėti klausimus, nesusijusius su pareikštu kaltinimu. Todėl tokių klausimų, kurie nesusiję su pareikštu kaltinimu, nukentėjusiojo atstovui teisėja ir neleido uždavinėti. Jeigu nukentėjusysis teismui būtų pateikęs raštišką prašymą, susijusį su kaltinimo pakeitimu, būtų sprendžiamas klausimas dėl tokio kaltinimo prijungimo ir tokiu atveju, pagal naują kaltinimą, būtų suteikta teisė užduoti klausimus. Teisėja taip pat paaiškino, kad pareiškėjas nurodo, kad D. V. iš anksto žinojo, kad spalio 30 d. nebus skelbiamas nuosprendis, kad apie tai gyrėsi kaimynams dar spalio 22 d. Teisėja pareiškė, kad tuo metu dar buvo rašomas nuosprendis byloje, o apie savo sprendimus iš anksto niekada ir nieko neinformuoju. Sprendimas paskelbiamas būtent tą dieną ir valandą, kurią numatyta. Teisėja teigia, kad už Dainiaus V. laidomas frazes kaimynams ji neprivalo priimti atsakomybės.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija

nusprendė :

atsisakyti iškelti drausmės bylą teisėjai V. B.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija iškelia teisėjui drausmės bylą, kai teisėjo veiksmuose nustato nusižengimų, numatytų Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – ir Teismų įstatymas) 83 straipsnio 2 dalyje, požymių. Teisėjas gali atsakyti drausmine tvarka trimis atvejais: už teisėjo vardą žeminantį poelgį, už kitų Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimą ir už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjo vardą žeminantis poelgis – tai su teisėjo garbe nesuderinamas ir Teisėjų etikos kodekso reikalavimų neatitinkantis poelgis, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas bei kenkiama teismo autoritetui. Teisėjo vardą žeminančiu poelgiu taip pat pripažįstamas bet koks pareiginis nusižengimas – aiškiai aplaidus konkrečios teisėjo pareigos atlikimas arba jos neatlikimas be pateisinamos priežasties.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, spręsdama, ar yra pagrindas teisėjai V. B. kelti drausmės bylą, teikime nurodytus teisėjos veiksmus nagrinėjant baudžiamąją bylą vertina pagal tai, ar nusišalinimo klausimą sprendė pagal Konstitucijoje įtvirtintus teisėjo bei teismų nepriklausomumo bei nešališkumo principų reikalavimus, ar kiti teisėjos veiksmai ir sprendimai nagrinėjant baudžiamąją atitiko Teisėjų etikos taisykles.

Dėl bylos vilkinimo

Iš teikimo medžiagos bei iš teismų informacinėje sistemoje LITEKO esančių duomenų matyti, kad baudžiamoji byla Nr.1-632-659/2018 m. buvo pradėta nagrinėti 2018 m. rugpjūčio 28 d., 2018 m. spalio 3 d. teisiamajame posėdyje byla išnagrinėta sutrumpinto įrodymų tyrimo tvarka, nuosprendis buvo numatytas paskelbti 2018 m. spalio 30 d., tačiau 2018 m. spalio 30 d. žodine nutartimi buvo atnaujintas įrodymų tyrimas, 2018 m. lapkričio 27 d. nutartimi posėdis buvo atidėtas 2018 m. gruodžio 6 d. Komisija vertindama aplinkybes dėl galimo bylos vilkinimo, vadovaujasi nuostata, kad bylos vilkinimas, kaip pagrindas teisėjo drausminei atsakomybei, gali būti nustatytas tada, kai bylos nagrinėjimas, procesinių veiksmų atlikimas ar procesinio sprendimo priėmimas užtęsiamas dėl teisėjo kaltės be jokių priežasčių. Nagrinėjamu

atveju baudžiamosios bylos nagrinėjimas vyko, buvo skiriami posėdžiai ir priimami procesiniai sprendimai.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad teisėjos V. B. priimamų procesinių sprendimų dėl bylos nagrinėjimo atidėjimo, liudytojų iškviatimo Komisija nevertina vadovaudamasi teisėjo nepriklausomumo konstituciniu principu, kuris nustato, kad teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai; teisėjai ir teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi. Bet koks kitų institucijų ar asmenų kišimasis į teisėjo ar teismo veiklą yra draudžiamas ir užtraukia įstatymo nustatytą atsakomybę. Konstitucinis Teismas 2014-03-10 sprendime yra išaiškinęs, jog tik pats teismas sprendžia, kaip jam reikėtų nagrinėti bylą; teisėjas neprivalo jokiai valstybės institucijai ar pareigūnams aiškintis dėl savo nagrinėjamų bylų. Galimybė teisėjams taikyti kokius nors neigiamus padarinius turinčias priemones už jų priimtus konkrečius sprendimus (juose išdėstyta faktų vertinimą ir teisės aiškinimą) sudarytų prielaidas pažeisti teisėjo procesinį savarankiškumą sprendžiant visus su nagrinėjama byla susijusius klausimus, kištis į teisėjo ar teismo veiksmus vykdamas teisingumą.

Vadovaudamiesi tuo, kas išdėstyta, pažymime, kad Komisija neturi teisės spręsti, ar teisėjos V. B. priimti procesiniai sprendimai ar atlikti procesiniai veiksmai baudžiamojoje byloje Nr. 1-632-659/2018 m. yra teisėti ir negali spręsti dėl drausminės atsakomybės taikymo už jos priimtus procesinius sprendimus.

Dėl šališkumo

Teisėjas ir teismai, vykdydami teisingumą, turi būti nepriklausomi nuo dalyvaujančių byloje asmenų, valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių ir visuomeninių susivienijimų, fizinių ir juridinių asmenų. Konstitucinėje doktrinoje pabrėžiama, kad teisėjo ir teismų nepriklausomumas nėra savitikslis dalykas – tai yra būtina žmogaus teisių ir laisvių apsaugos sąlyga; svarbiausias kriterijus, kuriuo būtina vadovautis vertinant teisėjo ir teismų nepriklausomumą, yra tas, kad nepriklausomumas yra ne privilegija, o viena svarbiausių teisėjo ir teismo pareigų, kylanti iš Konstitucijoje garantuotos žmogaus teisės turėti nešališką ginčo arbitražą, būtina nešališko ir teisingo bylos išnagrinėjimo sąlyga (Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 14, 25¹, 26, 30, 33, 34, 36, 40, 51, 56, 58, 59, 66, 69, 69¹ ir 73 straipsnių atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, 2014 m. kovo 10 d. sprendimas „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimo nuostatų išaiškinimo“).

Teisėjo ir teismų nepriklausomumas yra suprantamas ir kaip jų nešališkumas. Teisėjas, nagrinėdamas bylas, turi būti nešališkas, vadovautis tik Konstitucija ir įstatymais. Teisėjo tvirta nešališkumo nuostata, jo procesiniai sprendimai ir veiksmai, atliekami laikantis įstatymuose nustatytų reikalavimų, teisėjų etikos taisyklių, konkrečių bei realių priekaištų dėl teisėjo šališkumo nebuvimas garantuoja teisingą teisinio ginčo išsprendimą ir tokią nuostatą paprastai suteikia proceso šalims ir kitiems asmenims.

Komisija savo praktikoje yra ne kartą pažymėjusi, kad klausimas dėl teisėjo šališkumo yra sprendžiami proceso įstatymų nustatyta tvarka pateikiant prašymą dėl teisėjo nušalinimo. Etikos aspektu svarstant klausimą dėl galimo teisėjo šališkumo turi būti pateikiami objektyvūs duomenys, kuo konkrečiai pasireiškė teisėjo interesų konfliktas ar kokios buvo privataus pobūdžio aplinkybės, rodančios jo suinteresuotumą bylos baigtimi.

Pasisakydamas dėl objektyviųjų teismo ir teisėjo nešališkumo aspektų, Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pabrėžęs, kad teismas turi pateikti pakankamas garantijas, pašalinančias bet kokią su tuo susijusią abejonę. Vertinant objektyviuosius aspektus turi būti nustatyta, ar yra realių faktų, kurie vis dėlto kelia abejonę dėl teisėjų nešališkumo. Kiekvienu konkrečiu atveju turi būti sprendžiama, ar aptariamo ryšio pobūdis ir laipsnis yra toks, kad rodytų teismo nešališkumo stoką. Sprendžiant teisės į nešališką teismą pažeidimo klausimą, svarbu netgi

tai, kaip susidariusi situacija ir esančios aplinkybės atrodo objektyviam stebėtojui. Bet kuris teisėjas, dėl kurio nešališkumo stokos esama teisėtos priežasties nuogausti, privalo nusišalinti (1989 m. gegužės 24 d. sprendimas byloje Hauschildt prieš Daniją (pareiškimo Nr. 10486/83), p. 48; 1996 m. birželio 10 d. sprendimas byloje Pullar prieš Jungtinę Karalystę (pareiškimo Nr. 22399/93), p. 38; 2000 m. birželio 22 d. sprendimas byloje Come ir kt. prieš Belgiją (pareiškimo Nr. 32492/96 ir kt.), p. 121). Taigi objektyvusis teisėjo nešališkumas yra bet kokių prielaidų, keliančių abejonių dėl nešališkumo, nebuvimas.

Lietuvos Vyriausiasis administracinis teismas (LVAT 2018 m. liepos 5 d. byloje Nr.eA-854-602/2018 m.) yra konstatavęs, kad situacija, kai iš viešai prieinamų duomenų matyti, kad bylą nagrinėjusi teisėja ir pareiškėjo atstovė pagal pavedimą aktyviai bendrauja socialiniame tinkle, objektyviuoju aspektu gali kelti abejonių dėl teisėjo nešališkumo. Todėl teisėjų kolegija sprendė, kad atsakovui aplinkybė dėl teisėjos ir pareiškėjo atstovės draugiškų ryšių galėjo kelti abejonių dėl teisėjos nešališkumo. Dėl šios aplinkybės kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismui objektyviuoju teisėjo nešališkumo aspektu šioje byloje nepritaikius teisėjo nusišalinimo instituto, buvo pažeista atsakovo teisė į nešališką teismą, dėl ko yra pagrindas konstatuoti, kad byla pirmosios instancijos teisme buvo išnagrinėta neteisėtos sudėties teismo.

Nagrinėjamu atveju iš Komisijai pateikto faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo (2018 m. lapkričio 2 d. Nr. 47-18-1102-B-98), Klaipėdos apylinkės teismo 2018 m. lapkričio 27 d. nutarties (baudžiamoji byla Nr. 1-632-659/2018) bei iš teisėjos V. B. pateikto paaiškinimo matyti, jog bylą nagrinėjusi teisėja ir teikime nurodyta teismo sugyventinė D. B. turėjo socialiniame tinkle „Facebook“ draugų statusą. Tačiau Komisija duomenų apie aktyvų bendravimą bei draugiškų ryšių palaikymą, įrašų komentavimą socialiniuose tinkluose tarp teisėjos V. B. ir D. B. bei leidžiančių daryti išvadą apie teisėjos galimą šališkumą neturi.

Komisija, pripažindama, kad teisėjos V. B. veiksmuose priimant sprendimą nusišalinti nuo baudžiamosios bylos nagrinėjimo nėra teisėjo etikos pažeidimo požymių, tačiau įvertindama problemos aktualumą, pateikia rekomenduotino elgesio socialiniuose tinkluose modelį.

Nei teisinis reglamentavimas, nei teisėjo profesinės etikos praktika nenustato draudimų ar apribojimų teisėjui naudotis socialiniais tinklais. Komisijos nuomone, teisėjas turėtų atskirti socialiniuose tinkluose kuriamas paskyras į privačias bei profesines. Privačiai kuriamos paskyros pavadinimas, slapyvardis ir turinys, turėtų atitikti teisėjams keliamus itin aukštus profesinius bei etinius reikalavimus. Taip pat Komisija atkreipia dėmesį, kad teisėjo dalyvavimas socialiniuose tinkluose gali būti vertinamas ir teisėjo nepriklausomumo aspektu. Pažymėtina, kad virtualiame pasaulyje reikšmė „draugas“ įgijo kitokią prasmę nei iki atsirandant socialiniams tinklams. Šiuolaikiniame pasaulyje jis gali reikšti ir bet kokį kontakta/ pažintį, o draugų ratas gali itin sparčiai plėstis, kai vartotojai siunčia užklausas. Atsižvelgiant į tai, Komisija rekomenduoja itin atidžiai vertinti „draugus“ socialiniuose tinkluose, visiškai atsiriboti nuo „draugų“ su kriminaline praeitimi, neviešinti informacijos, kuri galėtų diskredituoti tiek patį teisėją, tiek atstovaujama teismą ar teismų sistemą, nebendrauti socialiniuose tinkluose su bylos šalimis. Komisija pažymi, kad „draugų“ ratas socialiniame profilyje, bendravimo aktyvumas bei turinys neturi sudaryti prielaidų abejoti teisėjo šališkumu vykdant teisingumą ir nepažeisti teisėjo etikos reikalavimų.

Dėl elgesio teismo posėdžio metu

Vadovaudamasis Teisėjų etikos kodekse įtvirtintais pagarbos žmogui, teisingumo ir nešališkumo, padorumo, pavyzdingumo principais, teisėjas, be kita ko, privalo gerbti žmogų, jo teises ir laisves, pagarbiai išklausti procese dalyvaujančius asmenis, kaip to reikalauja įstatymas,

dėmesingai reaguoti į jų prašymus ir siūlymus, o nepagrįstus prašymus atmesti taktiškai (Teisėjų etikos kodekso 6 str. 1 ir 3 p.); o teismo posėdžio metu nerodyti susierzinimo, pykčio, vengti balso pakėlimo, nemoralizuoti teismo procese dalyvaujančių asmenų, posėdžio metu būti oficialiu, kantriu ir mandagiu (Teisėjų etikos kodekso 14 str. 4–6 p.).

Teisėjas net ir sudėtingose, konfliktinėse situacijose turi išlaikyti kantrybę, bendrauti mandagiai, dalykiškai, nevertoti žodžių ar formuluočių, dėl kurių gali kilti tam tikrų interpretacijų, dviprasmybių. Kalbėdamas teisėjas visada turi apgalvoti savo sakomų žodžių reikšmę ir vengti asmeninių vertinimų, dviprasmiškų posakių.

Iš teismo posėdžio garso įrašų ir pateiktos medžiagos darytina išvada, kad teisėjos V. B. replika nukentėjusiajam „kodėl, būdamas toks stambus netrenkei jam atgal“ neatitiko dalykinės, mandagios bei korektiškos kalbos reikalavimų.

Taip pat teisėja, pertraukdama nukentėjusiojo atstovą ir teigdama „žinau ką norite pasakyti“, galėjo sudaryti ne visiškai pagarbaus elgesio su bylos dalyviais įspūdį.

Pabrėžtina, kad Baudžiamojo proceso kodekso 241 straipsnio 2 dalis įpareigoja teismo posėdžio pirmininką imtis visų įstatymų numatytų priemonių, kad būtų išsamiai ir nešališkai ištirtos bylos aplinkybės ir suteikia teisę pirmininkui šalinti iš nagrinėjimo teisme visa, kas nesusiję su byla ir kas nepagrįstai užtesia bylos nagrinėjimą. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 258 straipsnio 3 dalį teismo posėdžio pirmininkas turi užtikrinti posėdžio tvarką teismo posėdžių salėje. Tačiau tai darydamas, teisėjas turi elgtis ir kalbėti taip, kad būtų išsaugotas geras teisėjo vardas ir nepakenkta teismo autoritetui.

Komisija, nagrinėdama teikimo medžiagą, atkreipė dėmesį į teisėjos V. B. 2018 m. lapkričio 27 d. nutarties baudžiamojoje byloje Nr. 1-632-659/2018 turinį kalbos kultūros ir dalykiškumo aspektu. Nutartyje naudojamos tokios formulotės kaip „proceso dalyviams teikiantiems prašymą dėl teisėjos nušalinimo, tuo labiau prokurorui bei nukentėjusiojo atstovui advokatui, kaip profesionaliems teisininkams, turėtų būti aiški tokia įstatymo nuostata, numatyta LR BK 295 straipsnyje, kuria šiuo atveju teismas ir pasinaudojo“, „dar neprofesionaliau skamba prašymas perduoti nagrinėti bylą Tauragės apylinkės teismo Tauragės rūmams. Įstatyme, kurį privalo žinot profesionaliems teisininkams, kategoriškai nurodyta, kad baudžiamoji byla teisinga tam teismui,“ „jei jau proceso dalyviai, teikdami prašymą, nepasitiki teisėja, tai neaišku koku pagrindu jie nepasitiki ir visu Klaipėdos apylinkės teismu. Tai vėlgi niekuo nepagrįstas prašymas, kuris atmestinas“.

Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnyje apibrėžtas pavyzdingumo principas be kita ko įpareigoja teisėją tobulinti savo kalbos bei bendravimo kultūrą. Nagrinėjamu atveju minimas procesinis dokumentas turi trūkumų dalykiškumo aspektu, iš kai kurių procesinio dokumento formuluočių jaučiama kritika nušalinimą pareiškusių asmenų atžvilgiu.

Komisija atkreipia dėmesį, kad rekomendacijos teismo procesinių dokumentų struktūrai bei turiniui yra pateikti Teisėjų tarybos 2016 m. gegužės 27 d. nutarime Nr. 13P-65(7.1.2) „Dėl rekomenduojamus teismų procesinių sprendimų kokybės standartų patvirtinimo“. Šių rekomendacijų 2.6. punkte nurodyta, kad teismo sprendime teisėjas neturėtų moralizuoti, mėginti primesti savo asmeninių etinių, moralinių, religinių, kitokių įsitikinimų ar pasaulėžiūros. Teismo sprendimas turėtų būti santūrus ir nešališkas, be sarkazmo ar į proceso dalyvius nukreipto humoro, dogmatiško postringavimo, pompastikos ar retorinių klausimų.

Komisija daro priekaištą teisėjai dėl nepakankamo dalykiškumo, korektiškumo.

Komisija pataria teisėjai visose situacijose elgtis ir kalbėti taip, kad būtų išsaugotas geras teisėjo vardas ir nepakenkta teismo autoritetui. Teisėja turėtų vengti replikų, susilaikyti nuo pastabų proceso dalyviams, nekritikuoti ir nekomentuoti jų. Patariama būti dalykiškesnei, procesinius dokumentus surašyti, atsižvelgiant į rekomenduojamus teismų procesinių sprendimų

kokybės standartus. Tai pat teisėjai siūlytina atsižvelgti ir į Komisijos pateiktas rekomendacijas dėl naudojimosi socialiniais tinklais.

Komisijos nuomone, šių pastabų išsakymas teisėjai V. B. yra visiškai pakankamas, reaguojant į aptartus teisėjos veiklos trūkumus teisėjo etikos aspektu.

Komisija, vadovaudamasi Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 35.2 punktu,

nusprendžia:

atsisakyti iškelti drausmės bylą Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos rūmų teisėjai V.B.

Komisijos nariai:

Aurelijus Gutauskas

Gintautas Būga

Jolanta Čepukėnienė

Jurgita Paužaitė- Kulvinskienė